

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ПЛАВАННЯ В УКРАЇНІ

Алла Яблонська

Житомирський державний університет ім. І. Франка

Постановка проблеми. Кредитно-модульна система навчання, ставить на меті навчити студента самостійно здобувати знання, хоча викладач повинен надати йому певні орієнтири. Однією з тем, що самостійно досліджується студентами у процесі вивчення дисципліни: «Теорія і методика викладання плавання» є розвиток даного виду спорту в державі [1,3,4].

Отримані результати дослідження. З часів своєї появи на землі людина завжди була пов'язана з водою. Водоймища навколо яких поселялись люди потрібні були їм не тільки як джерело необхідної для життя води, а й як місце добування їжі, і як перешкода, що захищала від раптових нападів, і як зручний шлях сполучення та торгівлі.

Історичні пам'ятки свідчать про те, що ще наші предки, які селилися на морському узбережжі біля річок і озер, використовували плавання як важливу прикладну навичку. Написи на малюнках стародавніх єгиптян, греків, римлян свідчать про те, що їхні воїни вміли добре плавати із різноманітними допоміжними засобами і без них. Багато пам'яток розповідають про те, як допомагає плавання в побуті і праці: на полюванні, риболовлі, під час переправи через водойми з вантажем тощо. Як засіб фізичного виховання плавання вперше почали застосовувати стародавні греки, вважаючи, що людям, які не вміють плавати й читати, не можна довіряти службу. Здавна славилися добрими плавцями і слов'янські народи. Так у IX-X ст. під час походів на Візантію воїни Київської Русі, яким доводилося рятуватися із суден, що їх підпалювали вороги, кидалися у воду й зі зброєю пропливати сотні метрів, дістаючись до своїх неушкоджених кораблів [1,4].

В Запорізькій Січі функціонувала ефективна система фізичного виховання. Пріоритетне місце в структурі фізичної підготовки козаків належало вдосконаленню навичок в плаванні, пірнанні, вмінню правити човном.

Подальший розвиток плавання в Україні пов'язаний з Російською імперією, до якої вона входила. В Росії з'являються перші спроби організованого навчання плаванню військ. За часів Петра I як обов'язкову дисципліну було запроваджене плавання у військових навчальних закладах, що вивчалася в груповому порядку. Розвиток плавання тісно пов'язаний з особистістю знаменитого воєначальника О. В. Суворова. Він розглядав плавання як такий засіб фізичного виховання, котрий разом з фізичною підготовкою воїнів має також оздоровчу та прикладну спрямованість [3, 4]. Також, в цей час починають з'являтися перші друковані праці з плавання. У першій половині XIX ст. стали засновуватися перші плавальні школи, система навчання плаванню яких базувалась на системі природного навчання цього віщу спорту. В кінці XIX на початку XX ст. в Києві були відкриті перші плавальні басейни, які значно прискорили розвиток плавання. В цей же час стали проводитися перші змагання з плавання або окремо, або в рамках комплексних Олімпіад, у яких брали участь спортсмени організованих на той час плавальних клубів, розміщених в Києві, Харкові, Миколаєві, Севастополі та Чернігові [1-3].

На початку XX ст. в Галичині, Закарпатті та в Буковині діяли

найрізноманітніші спортивні організації, формувалася система спортивних змагань. Товариство «Україна», спортивна організація, яка культивувала багато видів спорту, в тому числі й плавання, також була організатором перших загальнокраєвих змагань, так званих «Запорізьких ігрищ», на зразок новітніх олімпіад. Ці змагання органічно поєднували тогочасну молоду олімпійську ідею із загальноукраїнськими традиціями. До програми «Запорізьких ігрищ», починаючи з других, входили і змагання з плавання [3, 4].

Що стосується радянського періоду історії України, то розвитку плавання в республіці сприяло введення комплексу ГПО, де плавання було одним з основних видів фізичних вправ. Це дало новий поштовх для будівництва водних станцій, басейнів та місць для масового навчання плавання. Починає розширюватись мережа фізкультурних закладів. На початку 30-х років відкривається інститут фізичної культури в Києві та технікуми фізичної культури в деяких містах. В усіх цих закладах плавання входить до навчального плану як одна з основних педагогічних дисциплін. В 1940 році в Україні були відкриті перші ДЮСШ - в Києві, Харкові, Одесі [1,2].

По завершенню II Світової війни у містах, де працювали зимові закриті плавальні басейни, були відкриті молодіжні спортивні школи плавання. Посиленими темпами йшло будівництво відкритих водних баз на природних водоймах, штучних літніх і зимових закритих басейнах. Усі ці заходи створювали сприятливі умови для залучення до систематичних занять плавальним спортом великої кількості молоді [2, 3].

У першій половині 70-х років XX століття в Україні була прийнята низка заходів по збільшенню масовості занять дітей з плавання. З'явилися басейни, в яких дітей почали навчати плаванню з дошкільного віку. Створена широка мережа ДЮСШ з відділенням плавання та ШВСМ. Уроки плавання включені в навчальну програму з фізичного виховання, а з 1984 р.- обов'язковий залік з плавання. Були створені плавальні центри, які були забезпечені усіма необхідними умовами для підвищення майстерності плавців у досягненні ними високого рівня [2, 3, 4].

Висновки та перспективи у подальших розробок у даному напрямку

На жаль, останні невдалі старту українських плавців свідчать про кризу в плаванні. Такий результат зумовлений фінансовою слабкістю спортивних шкіл, слабкою матеріально-технічною базою, відсутністю масовості у виді спорту, що не дає можливість віднайти талановиту молодь, яка з часом могла би гідно представити нашу державу на міжнародній

Список використаних джерел:

1. Платонов В. М. Плавання. - К., Радянська школа, 1980 - 320с.
2. Парфьонов В. О. Плавання. - К., Вища школа. 1974 - 300с.
3. Глазирін І. Д. Плавання. - К.: Кондор. 2006 - 502с.
4. Крук М. З. Биканов С. Р., Крук А. З. Теорія і методика викладання плавання. Житомир, видавництво ЖДУ ім. І. Франка. 2010 - 108с.